

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 2 K 005659 12 Kžž

Datum: 12.03.2012. godine

**Pred sudskim vijeće u sastavu: sudija Hilmo Vučinić, kao predsjednik vijeća
sudija Senadin Begtašević, kao član vijeća
sudija Dragomir Vukoje, kao član vijeća**

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Protiv

M. Ć.

TREĆESTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Diana Kajmaković

Branioci optužene:

Advokat J. J.

Advokat M. D.

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 225

SADRŽAJ

A. ŽALBE	4
B. SJEDNICA TREĆESTEPENOG VIJEĆA.....	6
C. BITNE POVREDE ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA	7
D. POGREŠNO I NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	9
E. POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA.....	17
F. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SAKNCIJI	19

Broj: S1 2 K 005659 11 Kžž
Sarajevo, 12.03.2012. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u trećestepenom vijeću sastavljenom od sudija Hilme Vučinića, kao predsjednika vijeća, te sudija Senadina Begtaševića i Dragomira Vukoje, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Belme Čano, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optužene M. Ć., zbog krivičnog djela Organizovani kriminal iz člana 250. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), u vezi sa krivičnim djelom Neovlašteni promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 54. i članom 29. KZ BiH, odlučujući o žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine, te branilaca optužene, advokata J. J. i M. D., iz Banja Luke, izjavljenim protiv presude ovoga Suda, broj S1 2 K 005659 11 Kžk od 01.12.2012. godine, nakon održane javne sjednice vijeća Apelacionog odjeljenja, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, Olega Čavke, u zamjeni za tužiteljicu Dianu Kajmaković, optužene M. Ć., u pratnji branilaca, advokata J. J. i M. D., na osnovu člana 317.a Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), dana 12.03.2012.godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

I Odbijaju se, kao neosnovane, žalbe branilaca optužene M. Ć., advokata J. J. i M. D., izjavljene protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 2 K 005659 11 Kžk od 01.12.2012. godine.

II Djelomično se uvažava žalba Tužilaštva Bosne i Hercegovine, te se Presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 2 K 005659 11 Kžk od 01.12.2012. godine **preinačava u dijelu odluke o kazni, tako da se M. Ć.,** za krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Neovlašteni promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1, u vezi sa članom 54. KZ BiH, za koje je navedenom presudom oglašena krivom, na osnovu navedenih zakonskih propisa i uz primjenu odredaba člana 39., 42. i 48. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, **osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine.**

U skladu sa članom 56. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u izrečenu kaznu ima se uračunati vrijeme provedeno u pritvoru i to od 28.08.2008. do 23.12.2008. godine.

U ostalom dijelu pobijana presuda ostaje neizmijenjena.

Obrazloženje

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 2 K 005659 11 Kžk od 01.12.2012. godine, nakon održanog pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine, optužena M. Ć. oglašena je krivom za krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Neovlašteni promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1., sve u vezi sa članom 54. KZ BiH, te osuđena na kaznu zatvora u trajanju od pet mjeseci. Budući da je optužena u prvostepenom postupku oslobođena od optužbe da je počinila krivično djelo, za koje se Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine, broj KT-339/08 od 20.02.2009. godine tereti, u skladu sa članom 317.a ZKP BiH, protiv drugostepene presude dozvoljena je žalba.

A. ŽALBE

2. Tužilaštvo BiH, kao i branioci optužene, advokati J. J. i M. D., izjavili su blagovremene žalbe protiv navedene presude.

(a) Žalba Tužilaštva BiH

3. Tužilaštvo je žalbu izjavilo zbog zbog 1) povrede krivičnog zakona, 2) pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i 3) pogrešne odluke o krivičnopravnoj sankciji. U obrazloženju žalbe tako se navodi da je u pobijanoj presudi izveden pogrešan zaključak, da su radnje optužene okvalifikovane kao krivično djelo Organizovani kriminal, iz člana 250. stav 4. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), u vezi sa krivičnim djelom Neovlašten promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH. Tužilaštvo, naime, smatra da je Apelaciono vijeće pravilno cijeno izvedene dokaze i izvelo zaključak da je optužena počinila radnje kojima su ostvarena obilježja krivičnog djela Organizovani kriminal, ali da je pogrešno zaključeno da se radi o djelu iz stava 4. člana 250. KZ BiH, pa je tako utvrđeni činjenični supstrat kontradiktoran kvalifikaciji krivičnog djela, za koje je optužena oglašena krivom. Konačno, u žalbi se navodi i da ne postoje nikakve olakšavajuće okolnosti na strani optužene, a naročito ne osobito olakšavajuće, već postoje izražene otežavajuće okolnosti, tako da je Apelaciono vijeće pogrešno ocijenilo olakšavajuće i otežavajuće okolnosti na strani optužene, te propustilo imati u vidu svrhu kažnjavanja, stepen krivice, pobude iz kojih je djelo učinjeno, stepen ugrožavanja zaštićenog dobra, kao i držanje optužene u toku postupka.

4. Žalbom se predlaže da se optuženoj izrekne kazna zatvora po vrsti i mjeri propisanoj

za izvršenje krivičnog djela koje je optužnicom stavljeno na teret, te joj se izrekne znatno strožija kazna zatvora od izrečene.

(b) Žalba branica J. J.

5. Branilac žalbu izjavljuje zbog (1) bitne povrede odbredaba krivičnog postupka, (2) pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te (3) povrede krivičnog zakona. U obrazloženju žalbe navodi se da je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi, a i razlozima presude. Branilac, naime, smatra da sud nije dao obrazloženje na osnovu čega se utvrđuje da se radnje optužene mogu tretirati kao završne radnje u procesu prometa opojnih droga, budući da je u vrijeme ostvarivanja kontakata, konkretna radnja već završena. Odbrana smatra i da obrazloženje suda da optužena nije postupala u neotklonjivoj stvarnoj zabludi nema osnova u provedenim dokazima, te da sud nije dao valjano obrazloženje o postojanju svijesti kod optužene za zajedničku djelatnost, sa istim ciljem. U pogledu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, u žalbi se navodi da je sud, na temelju provedenih dokaza, pogrešno zaključio da je optužena postala pripradnikom zločinačke organizacije. Optužena je bila u neotklonjivoj zabludi, nije bila svjesna da telefonskim razgovorima postaje član zločinačke organizacije, te nakon upozorenja od R. S., više nije obavljala takve razgovore. Konačno, u žalbi se navodi i da se radnje optužene ne mogu podvesti pod radnje koje predstavljaju biće predmetnih krivičnih djela, u čemu odbrana nalazi povredu krivičnog zakona.

6. Žalbom se predlaže da se osporena presuda preinači i optužena oslobodi od optužbe, na osnovu čl. 284. tačka c) ZKP BiH.

(c) Žalba branioca M. D.

7. Branilac D. žalbu također izjavljuje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona. U obrazloženju žalbe branilac navodi da dokazi izvedeni u toku postupka po svome kvalitetu i po količini, nemaju takvu dokaznu snagu da bi se sa sigurnošću moglo zaključiti da je optužena van sumnje, počinila predmetno krivično djelo. U žalbi se naglašava da je optužena bila u neotklonjivoj stvarnoj zabludi, preko čega je drugostepena presuda olako prešla, iznoseći pri tome neuvjerljive razloge. Pored navedenog, odbrana smatra da je izreka presude nerazumljiva, da navedene činjenice i okolnosti ne mogu podvesti pod predmetno krivično djelo, a niti koje drugo, odnosno da je izreka protivrječna sebi i datim razlozima. Presuda je primijenila i zakon koji se nije mogao primijeniti, budući da nijedan element iz člana 195. stav. 1 ZKP BiH nije mogao biti pouzdano utvrđen. Djelatnost optužene je na terenu dozvoljene komunikacije optuženi – branilac, a razmjena podataka i informacija o činjenicama odbrane zaštićena je i

predstavlja profesionalnu tajnu.

8. Žalбом se predlaže da se pobijana presuda preinači i optužena oslobodi od optužbe, na osnovu čl. 284. tačka c) ZKP BiH.

B. SJEDNICA TREĆESTEPENOG VIJEĆA

9. Trećestepeno vijeće održalo je dana 12.03.2012. godine javnu sjednicu povodom izjavljenih žalbi, na kojoj je strankama i braniocima optužene data mogućnost da iznesu i ukratko obrazlože žalbene navode, te daju odgovore na navode suprotne strane.

10. Tužilaštvo je u cijelosti ostalo kod navoda i prijedloga iz podnesene žalbe, naglašavajući da je ključno pitanje - pitanje pravne kvalifikacije radnji optužene. Uloga optužene je takve prirode da je u pojedinim momentima njena uloga bila jedna od najdominantnijih, gdje optužena izvršava sve naloge Ž. I., te koordinira aktivnostima ostalih iz grupe. Tu je činjenicu sud utvrdio, ali je nije cijenio, u čemu Tužilaštvo nalazi pogrešno utvrđeno činjenično suđenje. Pored navedenog, Tužilaštvo smatra i da je izrečena sankcija preblaga, čak i u slučaju da ostane ista pravna kvalifikacija djela.

11. Branilac optužene, advokat J. J., također je ostala kod svih razloga i navoda iznesenih u žalbi, pri tome ukazujući na provedene dokaze koji govore u prilog tome da je optužena postupala u neotklonjivoj zabludi.

12. Branilac optužene, advokat M. D. također je u cijelosti ostao kod svih, ranije iznesenih, žalbenih navoda. Branilac je pored toga, naveo i da činjenični i pravni okvir pobijane presude, nije dovoljno utemeljen na razlozima i samom obrazloženju, odnosno da je činjenična osnova dobijena isključivo neprimjerenom selekcijom i ocjenom dokaza, jer su iz pojedinih iskaza (svjedoka I., R. i G.), uzimani samo fragmenti, dok se oni nisu cijenili u ukupnosti, čime se otvara pitanje da li se dokazi cijene u cjelini ili samo u fragmentima. Branilac je istakao i da se oblik vinsti ne može graditi samo na profesionalnoj djelatnosti optužene.

13. Optužena se pridružila izlaganjima svojih branilaca i u potpunosti prihvatila iznesene žalbene navode.

14. Dajući odgovor na žalbe obrane, Tužilaštvo je predložilo da se žalbe odbrane odbiju kao neosnovane.

15. Iznoseći odgovore na žalbu Tužilaštva, branioci optužene ostali su u cijelosti kod navoda iz ranije uložених pismenih odgovora, predlažući da se žalba Tužilaštva odbije kao neosnovana.

16. Trećestepeno vijeće Suda Bosne i Hercegovine je, u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH, ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih prigovora, te je na temelju tako izvršene ocjene donijelo odluku kao u izreci.

17. Prije nego se upusti u raspravljanje konkretnih žalbenih prigovora, Vijeće prije svega želi istaći da je evidentno da su žalbe branilaca optužene, skoro u potpunosti identične, da sadrže iste žalbene prigovore, činjenice i dokaze na koje se pozivaju, te iste prijedloge. S tim u vezi, ovo Vijeće je žalbene prigovore istaknute u obje žalbe, posmatralo i cijenilo zajedno.

C. BITNE POVREDE ODREDAKA KRIVIČNOG POSTUPKA

18. U žalbama branilaca optužene, kako je već navedeno, istaknut je prigovor bitne povrede odredaba krivičnog postupka kroz navode da je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi i razlozima presude (član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH). Odbrana tako ističe da se iz izreke presude ne vidi na koji je to način optužena učestvovala u izvršenju krivičnog djela Neovlašteni promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZ BiH, budući da se njene radnje ne mogu podvesti niti pod jednu od alternativno postavljenih radnji izvršenja ovog krivičnog djela, kao i da je zaključak suda suprotan izreci presude, koja je nerazumljiva i kontradiktorna, kako sama sebi, tako i dokazima provedenim na glavnom pretresu.

19. Razmatrajući ovaj žalbeni prigovor Vijeće konstatuje da odbrana izostavlja iz vida činjenicu da je optužena pobijanom presudom oglašena krivom za krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. stav 4. KZ BiH, u vezi sa članom 195. stav 1. KZ BiH. Radi se o takvom krivičnom djelu, kod kojeg je inkriminisana sama pripadnost zločinačkoj organizaciji¹, koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša učiniti krivično djelo iz zakona BiH. Tačnije, za postojanje krivičnog djela iz člana 250. stav 4. KZ BiH neophodno je dokazati postojanje dva elementa i to 1) postojanje zločinačke organizacije, koja je izvršila ili pokušala izvršiti neko krivično djelo iz krivičnog zakonodavstva BiH i 2) pripadnost optužene takvoj grupi. S obzirom na navedeno, izreka drugostepene presude fokusira se na upravo na pripadnost optužene zločinačkoj organizaciji, koja organizacija vrši krivično djelo iz člana 195. stav 1. KZ BiH, pa radnje optužene prikazuje kroz radnje grupe, odnosno organizacije čiji je pripadnik bila.

20. U izreci pobijane presude, suprotno žalbenim navodima, prikazane su radnje optužene, kojima se ostvaruju bitna obilježja krivičnog djela iz člana 250. stav 4. KZ BiH. Jasno je

¹ „zločinačka organizacija“ je termin koji je postojao u vrijeme izvršenja krivičnog djela optužene. Ovaj termin je kasnije zamjenjen terminom „ grupa za organizirani kriminal“, Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH (sl. Glasnik BiH, broj 08/10).

naznačeno na koji je to način optužena postala pripadnikom zločinačke organizacije, koja se bavila neovlaštenim prometom opojnom drogom, dok je u obrazloženju presude iznijeto iscrpno, argumentovano i na dokazima zasnovano utvrđenje drugostepenog suda o krivnji optužene. Ispravno se tako, u pobijanoj presudi zaključuje da radnje optužene – prenošenje naloga od strane Ž. I. ostalim pripadnicima organizacije, prikupljanje i prenošenje podataka o vrsti i količini opojne droge i naplati, te konačno, preuzimanje novca od pripadnika organizacije - predstavljaju „završne radnje“ u procesu djelovanja ove zločinačke organizacije.

21. Ovim radnjama optužena, dakle, postaje pripadnikom zločinačke organizacije, koja se bavi prometom opojnim drogama. Njeno djelovanje, na način opisan u izreci pobijane presude, predstavlja jednu kariku u lancu i njihova svrha je bila prvenstveno, da se ostvari i održi kontakt između članova grupe, odnosno zločinačke organizacije i vođe te organizacije, kako je označen Ž. I.. S obzirom na pravnu kvalifikaciju iz pobijane presude, sud nije bio u obavezi niti da utvrđuje da li je optužena dala doprinos izvršenju krivičnog djela iz člana 195. stav 1. KZ BiH, te ako jeste, koliko je taj doprinos bio. Kako je već ranije navedeno, za postojanje ovog krivičnog djela neophodno je dokazati da je u okviru zločinačke organizacije izvršeno određeno krivično djelo, ali ne i koju je ulogu optužena, koja je oglašena krivom za samu pripadnost toj organizaciji, imala pri izvršenju tog krivičnog djela. U pobijanoj presudi vijeće Apelacionog odjeljenja, ispravno konstatuje da se optužena, u određenoj fazi, koju opisuje kao „završnu fazu“, pridružila vršenju radnji u procesu prometovanja opojnom drogom, čime je postala pripadnik zločinačke organizacije, koja je zajedničkim djelovanjem činila predmetno krivično djelo. Suprotno žalbenim navodima, ovakvo utvrđenje pobijane presude u cijelosti slijedi činjenični opis izreke presude, dovodeći opisane radnje optužene u vezu sa dokazima i činjenicama i podvodeći ih pod odgovarajuću pravnu normu.

22. Na temelju svega navedenog, žalbeni prigovori kojima je ukazivano na nerazumljivost i kontradiktornost izreke, odbijeni su kao neosnovani.

23. U okviru bitnih povreda krivičnog postupka, odbrana je ukazivala i da izrekom presude nije definisano vrijeme počinjenja inkriminiranih radnji optužene. Međutim, iz izreke je jasno vidljivo da je vrijeme izvršenja djela definisano, uz navođenje „*tokom aprila 2008. godine...sve do kraja mjeseca augusta*“ te „*...počev od 08.04.2008. godine...za vrijeme trajanja pritvora*“. Evidentno je dakle da optužnica, te pobijana presuda sadrže vremensku determinantu, te je neosnovana tvrdnja odbrane da izreka presude ne sadrži ovaj bitni element. Pri tome je neophodno imati u vidu da činjenični opis obuhvata i vremensko djelovanje zločinačke organizacije, čiji je pripadnik optužena postala, ali i jasno naznačen početak njenog djelovanja u okviru te grupe. Nadalje, u obrazloženju presude jasno su navedeni datumi svakog

pojednog telefonskog razgovora koje je optužena obavila sa ostalim pripadnicima organizacije, na osnovu čega se van svake sumnje da utvrditi vremenski period djelovanja optužene.

24. Na osnovu svega naprijed navedenog, ovi žalbeni prigovori, kojima je ukazivano na bitne povrede odredaba krivičnog postupka odbijeni su kao neosnovani.

D. POGREŠNO I NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

25. Prigovor pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja isticali su i branioci optužene, kao i Tužilaštvo.

26. U žalbi Tužilaštva na više mjesta se navodi da je drugostepeni sud proveo sve potrebne dokaze i ispravno utvrdio činjenice, odnosno da je *„...vijeće pravilno cijenilo izvedene dokaze...“*², ali da je izveden pogrešan zaključak da je radnjama optužene izvršeno krivično djelo iz člana 250. stav 4. KZ BiH, umjesto ono iz stava 3. istoga člana Zakona, za koje se optužnicom teretila. Istovremeno, Tužilaštvo navodi i da pobijanom presudom *„...n je pravilno utvrđeno činjenično stanje, odnosno da je isto potpuno nepravilno podvedeno pod pravnu kvalifikaciju...“*³. Iz obrazloženja žalbe tako proizlazi stav Tužilaštva da su u postupku pred vijećem Apelacionog odjeljenja provedeni svi potrebni dokazi, odnosno da je činjenično stanje ispravno i potpuno utvrđeno. Obrazlažući žalbeni prigovor iz člana 299. ZKP BiH, Tužilaštvo zapravo ukazuje i obrazlaže povredu krivičnog zakona, kao žalbeni osnov iz člana 298. tačka d) ZKP BiH.

27. Naime, činjenično stanje je, u skladu sa članom 299. ZKP BiH, pogrešno utvrđeno onda kada neka odlučna činjenica nije istinito utvrđena, odnosno kada nije utvrđena onako kakva je postojala u stvarnosti, dok nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji onda kada neka odlučna činjenica uopšte nije utvrđena⁴. Kako je u žalbi Tužilaštva, u više navrata, iznesen stav prema kojem su provedeni svi dokazi i utvrđene sve činjenice bitne za pravilno presuđenje, ostaje nejasno u čemu se onda ogleda istaknuti prigovor pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. S druge strane, Tužilaštvo pobijanu presudu osporava i zbog povrede krivičnog zakona, pa kroz obrazlaganje navodno pogrešnog i nepotpuno utvrđenog činjenična stanja, zapravo ukazuje da se u konkretnom slučaju primijenio zakon koji se nije imao primijeniti (žalbeni osnov iz člana 298. tačka d) ZKP BiH). Sud je stoga ovakve navede

² Str 3, pasus 2 žalbe Tužilaštva BiH

³ Str 4. pasus 1 žalbe Tužilaštva BiH

⁴ Komentar Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Vijeće Evrope, 2005. godine, str 781

Tužilaštva cijenio upravo u odnosu na navode o povredama krivičnog zakona, o čemu će kasnije biti riječi.

28. Nasuprot tome, branioci optužene u žalbama ukazuju na navodno pogrešno utvrđenje drugostepenog suda, odnosno pogrešnu ocjenu provedenih dokaza optužbe i odbrane. U žalbama se tako osporavaju zaključci izneseni u pobijanoj presudi, koji se tiču svijesti i znanja optužene, uz tvrdnju da se ista nalazila u neotklonjivoj stvarnoj zabludi, u koju je dovedena od strane tadašnjeg klijenta Ž. I..

29. Sud nije našao osnovanim ovaj žalbeni prigovor, cijeneći da je drugostepeno vijeće ispravno cijenio sve provedene dokaze i pravilno utvrdilo činjenično stanje, te argumentovalo svoje zaključke u pogledu konkretnih radnji optužene, kao i voljnog i intelektualnog elementa njenog postupanja. U obrazloženju pobijane presude izneseni su svi razlozi kojima se drugostepeni sud vodio, kada je utvrdio, kako redosljed radnji optužene, tako i njihov značaj i cilj, te konačno - svijest i znanje optužene o doprinosu koji ostvaruje svojim djelovanjem u predmetnoj zločinačkoj organizaciji.

30. U tom smislu, relevantni su, prije svega, iskazi svjedoka Ž. I., Z. J., N. G., S. R. i A. K., kao lica koja su neposredni učesnici i očevici spornih događaja. Među stranama u postupku nesporno je bilo da je optužena, po nalogu Ž. I., svog tadašnjeg klijenta, ostvarivala telefonske kontakte sa N. G. i S. R., a što svakako potvrđuju i rezultati provedenih posebnih istražnih radnji. Sporno je, međutim, bilo znanje, odnosno svijest i volja optužene u pogledu doprinosa u izvršenju krivičnog djela, koji svojim radnjama kao pripadnik zločinačke organizacije, ostvaruje.

31. Kod odlučivanja o krivnji optužene drugostepeni sud je ispravno pošao od činjenice da je optužena u sporno vrijeme postupala kao branilac Ž. I., u krivičnom postupku koji se protiv njega vodio pred Okružnim sudom u Banja Luci, a zbog krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga iz člana 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona R. S. (KZ RS) i krivičnog djela Falsifikovanje isprave, iz člana 377. stav 2. KZ RS.

32. Svjedok Ž. I. potvrdio je da je optužena u to vrijeme (april-maj 2008. godine), po njegovom nalogu, ostvarila kontakt sa njegovim prijateljima, kako bi im prenijela ono što je on njoj rekao, a u vezi vraćanja duga od prometa opojnom drogom marihuanom. Svjedok se, naime, u pomenuto vrijeme nalazio u pritvoru i bila mu je onemogućena komunikacija sa ostalim članovima organizacije, te je u tom smislu tražio od optužene da u njegovo ime kontaktira ostale pripadnike grupe i prenosi informacije, koje se tiču prometovanja opojnom drogom. Iako je svjedok nastojao prikazati da je optuženu ubijedio da se dugovanja odnose na navodnu trgovinu sportskom opremom, jer je posjedovao takve objekte, pa time i ulogu

optužene manjom i neznačajnijom nego što ostali dokazi ukazuju, niti drugostepeni sud, a niti ovo vijeće, nisu prihvatili navode svjedoka u tom dijelu.

33. Naime, kako je već rečeno, optužena je u sporno vrijeme postupala kao branilac optuženog u krivičnom predmetu, koji se protiv njega vodio zbog neovlaštenog prometovanja opojnom drogom. Kao branilac osumnjičenog lica, koje se nalazi u pritvoru, optužena je sasvim sigurno, u skladu sa svojim profesionalnim dužnostima i ovlaštenjima, bila upoznata sa onime sa čime se njen klijent tereti, dokazima i osnovama sumnje, odnosno osnovanoj sumnji koja je u tom momentu postojala. Stoga ne stoji tvrdnja odbrane, da je optužena tek nakon što je Ž. I. potpisao sporazum o priznanju krivnje zaista spoznala o čemu se radi. Okolnosti onoga za što se njen klijent tereti, optuženoj su kao braniocu u krivičnom postupku, morale biti poznate od momenta preuzimanja odbrane Ž. I., pa tako i u vrijeme izvršenja inkriminisanih radnji. Sve i da optužena nije vjerovala dokazima koji su u tom postupku postojali protiv Ž. I., bila je svjesna u koji kontekst se njen klijent stavlja i sa čime se dovodi u vezu, pa bilo koje njeno dalje postupanje, mora biti posmatrano kroz prizmu tih saznanja.

34. Nadalje, kod ocjene iskaza svjedoka Ilića treba imati u vidu i da je isti bio optužen zajedno sa optuženom M. Č. i drugim pripadnicima zločinačke organizacije po optužnici Tužilaštva BiH, nakon čega je zaključio sporazum sa Tužilaštvom i nakon čega je do tada jedinstven postupak, u odnosu na njega razdvojen. U momentu davanja iskaza na glavnom pretresu u ovom predmetu, I. se već nalazio na izdržavanju kazne, te je bio u prilici da svojim iskazom, bez ikakve opasnosti po vlastiti položaj, pomogne optuženoj, što upućuje na poseban oprez i rezervu pri ocjeni takvog dokaza. Iz iskaza ovog svjedoka vidljivo je njegovo nastojanje da pomogne optuženoj, prikazujući drugu i drugačiju verziju kritičnih događaja, umanjujući ulogu optužene i njeno znanje o prometu opojne droge, iako drugi provedeni dokazi ukazuju na suprotan zaključak.

35. Na jednak način, Sud je cijenio i iskaz svjedoka N. G.. Simptomatično je da se svjedok na pretresu nije mogao sa preciznošću sjetiti da li je kontaktirao sa optuženom, kada i u koliko navrata te koji je sadržaj tih razgovora bio. Ipak, svjedok je dao mogućnost da je u više navrata ostvario telefonske kontakte sa optuženom, da je moguće da mu je optužena prenosila informacije od Ž. I., da je moguće da joj je podnosio izvještaje koliko je ko kome dao novca, dok je u toku unakrsnog ispitivanja potvrdio da je bio prisutan predaji novca između Z. J. i optužene.

36. Na drugačije stanje stvari, od onoga kako to nastoje prikazati pomenuti svjedoci, upućuje sadržaj presretnutih razgovora optužene sa ostalim pripadnicima grupe, N. G. i R. S., kao i iskaz svjedoka Z. J., S. R. i A. K.. Optužena je opetovano, iskorištavajući položaj

branioca Ž. I., ostvarivala kontakte sa navedenim licima, prenosila informacije od I. ka njima i obratno. Pri tome nije relevantno samo ono što je prenosila, već i njeno držanje u telefonskim razgovorima, primjetno iz samog tona glasa i odnosa koji je uspostavljen između optužene i lica sa kojima se kontaktirala.

37. Tako u razgovoru označenom kao IDD 20, između optužene i N. G., optužena traži informacije o tome koliko je ko dao, pominjući pri tome S., „G.“ i pitajući da li je sve otišlo I.. U razgovoru označenom kao IDD 31 optužena, opet, ostvaruje komunikaciju sa G., kada čita pismo Ž. I., u kojem se traži odgovor koliko je ko para dao, nakon čega optužena ispituje koliko „ima“ kod svakoga od njih, prenosi poruke od Ž. I. da se ništa ne smije poručivati, ispituje o kvaliteti „materijala“. Također, u razgovoru označenom kao IDD 33 optužena, opet, kroz razgovor sa G., ispituje koliko je novca dao, šta je sa kamionima, traži dodatne informacije i prenosi instrukcije o daljem postupanju isl. Pored već navedenog sadržaja presretnutih razgovora, koji su parafrazirani i dijelom citirani u obrazloženju pobijane presude, posebno je interesantno upozorenje koje optužena daje, da se pazi na ono što se priča, jer se sve prisluškuje, kao i ono što njoj drugi učesnici komunikacije govore, poput G., kada govori da je bolje da ga optužena zove, „...jer će inače svi tamo đe i on...“, evidentno referirajući na I. i njegov tadašnji položaj u krivičnom postupku. Sve navedeno upućuje na zaključak, do kojeg je došlo i drugostepeno vijeće u pobijanoj presudi, da je optužena bila svjesna i znala o kakvoj se trgovini zapravo radi, da je riječ o nečemu zbog čega bi svi sudionici razgovora mogli „pasti“ – termin koji se u razgovorima opetovano koristi ili „završiti na istom mjestu“, odnosno u pritvoru. Da je optužena zaista bila u uvjerenju da se radi samo o trgovini sportske opreme, kako to odbrana tvrdi, onda sasvim sigurno ne bi postojala potreba za takvim i tolikim oprezom u kontaktima sa ostalim članovima zločinačke organizacije.

38. Odbrana nastoji optuženu prikazati kao naivnu osobu, koja je dovedena u zabludu od strane klijenta i koja nije imala predstavu niti saznanje o tome u šta se upušta, pa je u tom smislu usmjerila i pitanja u toku unakrsnog ispitivanja svjedoka I., G. i J..

39. Međutim, svjedok Z. J. jasno je potvrdio da je optuženoj predao iznos od 5.000 eura u nekoj kafani, gdje je na sastanak došao i N. G.. Svjedok je potvrdio da ga je G. telefonskim putem obavijestio da on i A. P. moraju donijeti 15.000 eura za I. odbranu, a da je taj novac I. tražio preko optužene, kako ih on ne bi „povalio“. Svjedok je potvrdio i da mu je optužena rekla da mora dati ovaj novac, inače će biti odmah povaljen. J. je dalje naveo da mu je optužena, nakon što joj je predao traženi novac, rekla da je sada „slobodan“, te da mu je ujedno u šiframa rekla ko i koliko novca još duguje. Drugostepeno vijeće ispravno odlučuje, kada ne prihvata tvrdnju odbrane da se radilo o novcu za odbranu I.. Takvo što ne proizlazi iz iskaza

svjedoka J., naročito kada se ima u vidu okolnost da je optužena ta koja mu govori da je sada „slobodan“ te mu ujedno daje informacije od koga se to još novac potražuje. Bitno je uzeti u obzir i okolnosti pod kojima je novac predan, da je sastanak održan „...u nekčj kafani...“, a ne u kancelariji optužene, kao i da je novac dat pod prijetnjom „...da će biti povajeni...“.

40. Svjedok S. R. također je potvrdio da ga je optužena pozivala, predstavila se kao advokat Ž. I. i tražila od svjedoka da „ispoštuje“ neki novac, odnosno neke trenerke. Svjedok je također naveo i da je bilo uobičajeno da se euri zovu trenerkama, odnosno da je jedna trenerka 1.000 eura. Da je optužena zaista pozivala R. vidljivo je i iz razgovora označenog kao IDD 60, u kojem R. potvrđuje da ga je optužena kontaktirala, kao i sadržaj tog razgovora. Svjedok A. K. također je potvrdila da je bila prisutna kada je R. razgovarao na telefon sa optuženom i da je bio ljut zašto je ona tražila novac, jer se novac inače davao „K.“ tj. N. G..

41. Sud, na kraju, primjećuje da su svi pomenuti svjedoci bili optuženi u jedinstvenom predmetu koji je vođen pred ovim sudom i da su zaključili sporazume sa Tužilaštvom BiH, nakon čega je došlo do razdvajanja postupka. Ti su pojedinačni postupci okončani mnogo prije davanja iskaza na glavnom pretresu, odnosno pretresu pred drugostepenim vijećem, koju okolnost je bitno imati u vidu pri ocjeni tih dokaza. Primjetno je nastojanje ovih svjedoka, naročito prilikom unakrsnog ispitivanja i kod davanja iskaza u svojstvu svjedoka odbrane, da ponude što je moguće manje informacija i uvida u aktivnost grupe i pojedinih pripadnika, sa ciljem umanjavanja krivične djelatnosti optužene, bez straha za reperkusije po vlastiti položaj u krivičnom postupku. Nastojeći umanjiti značaj radnji optužene, iskazi pojedini svjedoka, kao onaj I. i G., pokazuju se kao logički neutemeljeni i potpuno suprotni materijalnim dokazima i zdravorazumskom rasuđivanju.

42. Naime, dovodeći u vezu provedene dokaze, kako one subjektivne tako i one objektivne prirode, drugostepeno je vijeće ispravno utvrdilo da optužena svjesno postaje pripadnikom ovakve organizacije, imajući u vidu činjenicu da je u vrijeme poduzimanja inkriminiranih radnji ujedno bila branilac Ž. I., da je koristila privilegovani odnos branioca i nesmetanu komunikaciju sa I. kako bi održala komunikaciju između I. i ostalih pripadnika zločinačke organizacije, kao i sadržaj iskaza svjedoka I., G., R. i K., te rezultate provedenih posebnih istražnih radnji. Optužena iskorištavajući položaj branioca, ostvaruje kontakte sa licima na koje je njen tadašnji branjenik upućuje, prikupljajući tražene informacije, u detalje ispitujući svoje sugovornike o količinama prodane robe, stanju i kvaliteti robe, obavljenim transakcijama, naplati, potraživanjima, dugovanjima i daljim aktivnostima. Ono što je također primjetno i indikativno je već ranije spomenuto držanje optužene u tim telefonskim kontaktima, ton glasa, način obraćanja, činjenica da veoma detaljno ispituje i evidentno bilježi informacije koje dobila od G.

i R., kao i terminologija koju u tim razgovorima koristi.

43. Odbrana je upravo nastojala dokazati da šifre, za koje je drugostepeno vijeće utvrdilo da optužena koristi, poput „trenerki“, „patika“ i druge slične terminologije, zapravo govore u prilog tome da optužena vjeruje da se zaista i radi o trgovini sportske opreme, pa da je stoga pogrešan zaključak drugostepenog suda o svijesti i znanju optužene.

44. Međutim, iskazi već pomenutih svjedoka, kao i sadržaji presretnutih razgovora ne daju osnova za ovakav zaključak odbrane. Primjetno je da u telefonskom razgovorima sa ostalim pripadnicima grupe, optužena koristi termine poput „skupo“ ili „jeftino“, referirajući na cijenu u Banja Luci, pri čemu dobija odgovor od G. da je jeftino (IDD 31), zatim traži od R. da „ispoštuje“ dvadesettri „trenerke“, što svjedok potvrđuje u iskazu na glavnom pretresu, a proizlazi i iz razgovora koji su vodili G. i R.. Optužena također G. pita koliko kod svakoga od njih ima čega „kamiona“ ili „obične“, na što joj G. odgovora da Ž. (I.) samo treba poručiti koliko je komada „trenirki“ kod koga. Pored toga, kako je i u pobijanoj presudi navedeno, u razgovoru označenom kao IDD 33, kada optužena čita pismo koje je Ilić napisao i pita koliko je ko novca „Kumu“ dao, je li „Daidža“ uzimao „obične“ te navodi da su „kamioni“ za „R.“.

45. Suprotno tvrdnjama odbrane, da se samo optužena koristila ovim terminima, a ne i ostali pripadnici grupe, svjedok R. je u iskazu na glavnom pretresu potvrdio da termin „trenerka“ uobičajeni termin koji ova grupa koristi i koji predstavlja 1.000 eura. Nadalje, Ž. I. u pismima koja je optužena čitala G. također koristi iste termine, govoreći o „kamionima“, „običnim farmericama“ i sportskoj opremi. Evidentno je također iz presretnutih razgovora da i ostali učesnici u komunikaciji dobro razumiju ove šifre, odnosno na šta se iste odnose i koja su im značenja. G. bez ikakvih problema komunicira sa optuženom, istoj prenosi informacije o stanju robe, prometu robe, cijenama i dugovanjima, što upućuje na opravdan zaključak da je svim učesnicima u razgovoru dobro poznato na šta se šifre odnose. Sve navedeno potvrdio je i svjedok B. D., stručno lice koje je učestvovalo u analizi presretnutih razgovora, navodeći da je provedenom analizom 112 telefonskih razgovora utvrđeno da se između pripadnika grupe koriste šifre za opojnu drogu, između ostalog „trenerke“, „patike“ isl. Nadalje, navod odbrane da optužena nije znala o čemu se radi, jer je upozoravala da se pazi na telefon u potpunosti je kontradiktoran sam sebi. Optužena nije imala nikakvog razloga da lica, sa kojima, kako nastoji prikazati, legitimno komunicira o prodaji sportske opreme, upozorava na to da paze šta pričaju. Ovakav stav odbrane nema logičkog uporišta, a ne podržava ga ni jedan provedeni dokaz.

46. Nadalje, da su neosnovane tvrdnje odbrane da drugostepeni sud nije cijenio provedene dokaze zasebno, a zatim i jedne u vezi sa drugima, jasno je vidljivo iz samog obrazloženja

14

pobijane presude. Drugostepeni je sud iznio sadržaj svakog pojedinog dokaza, koji je smatran relevantnim, odnosno koji je pružio saznanja o predmetnim događajima. Parafrazirani su tako iskazi svjedoka i vještaka, kao i sadržaji presretnutih telefonskih razgovora. Nakon toga, u presudi je u paragrafima od 44. do 77. data ocjena tih dokaza, kako svakog od njih pojedinačno, tako i u cjelini, dovodeći u vezu jedne sa drugima. Suprotno tvrdnjama odbrane da sud pri tome nije imao u vidu razgovore koji su pojedini pripadnici grupe međusobno vodili, bez učešća optužene, iz obrazloženja pobijane presude upravo proizlazi da su ti iskazi cijenjani, kako direktno, tako i kroz iskaz svjedoka D., koji je sudu predstavio analizu preko stotinu razgovora, koji su zabilježeni u toku provođenja posebnih istražnih radnji. Nesporno je da je izvršena selekcija presretnutih razgovora i da svih stotinudvanaest razgovora nisu prezentovani na sudu, kako u prvostepenom tako i u drugostepenom postupku. Međutim, sačinjena analiza svjedoka D., te analize koje su proveli vještaci M. D. i Ž. T. (u pogledu učestalosti poziva), stvorili su jasnu sliku o ostvarenoj komunikaciji unutar grupe, te riječniku i frazama koje su korištene. Sve navedeno opredijelilo je drugostepeno vijeće kod donošenja zaključka o postojanju zločinačke organizacije, koja se bavila prometom opojne droge.

47. Sud također nije našao osnovanim navode odbrane, da činjenica da su zabilježena samo četiri razgovora optužene koji se dovode u vezu sa prometom opojne droge, ukazuje na to da ona nije bila dio organizacije i da nije time mogla doprinijeti izvršenju krivičnog djela Neovlašten promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZ BiH. Drugostepeni je sud, na temelju provedenih dokaza, cijeneći između ostalog i sadržaj ta četiri razgovora, utvrdio pripadnost optužene predmetnoj zločinačkoj organizaciji. Činjenica da su u pitanju samo četiri razgovora, pa čak da je u pitanju bio i samo jedan telefonski razgovor, ne umanjuje značaj radnji optužene i činjenicu da su istima ostvarena obilježja predmetnog krivičnog djela, kako se to ispravno u pobijanoj presudi utvrđuje. Njene radnje služe tome da se nastavi komunikacija između članova zločinačke organizacije, koja je bila u cijelosti onemogućena s obzirom na to da se Ž. I., kao organizator, nalazio u pritvoru i da mu je bila zabranjena i onemogućena komunikacija sa ostalim članovima organizacije.

48. Na temelju svega naprijed navedenog, tvrdnje odbrane optužene, iznesene u žalbama njenih branilaca, nisu našle osnova i uporišta u provedenim dokazima i nisu dovele u pitanje zaključke drugostepenog vijeća, iznesene u pobijanoj presudi. Provedeni dokazi potvrđuju da je optužena svjesno postala pripadnikom zločinačke organizacije, znajući čime se njen tadašnji klijent Ž. I. bavio i nastavlja baviti, te da je svjesno preduzimala radnje i aktivnosti koje su za rezultat imale realizaciju kompletnog procesa prometa opojne droge. Postojanje zločinačke organizacije, u konkretnom je slučaju dokazano iskazima svjedoka I., R., G., Z. J., A. K., kao i dokazima materijalne prirode, odnosno rezultatima posebnih istražnih radnji.

Bitno je također, imati u vidu i činjenicu, na koju je ovo vijeće i ranije skretalo pažnju, da su svi pomenuti svjedoci ujedno bili saoptuženi sa M. Ć. u jedinstvenom postupku, ali da su postupci protiv njih razdvojeni nakon što su sa Tužilaštvom BiH, zaključili sporazume o priznanju krivnje. Također, na osnovu pomenutih dokaza, jasno je vidljiv i zajednički cilj koji su svi pripadnici ove organizacije dijelili, odnosno realizaciju prometa opojne droge marihuana. Kako se navodi i u samoj žalbi branioca optužene M. D., ova organizacija se kroz duži vremenski period bavila prometom opojne droge, sve do lišenja slobode njenih članova po naredbama Tužilaštva i Suda BiH.

49. Iako se optužena u djelovanje ove organizacije uključila nakon što je već došlo do fizičke primopredaje opojne droge, to ne znači da je neovlašteni promet kao takav okončan, a niti to znači da je ova organizacija prestala sa djelovanjem. Na takav zaključak jasno upućuje sadržaj razgovora označenog kao IDD 33, u kojem optužena ispituje N. G. o tome kako je prošla tura robe i kako će ići sljedeća, po kojoj cijeni – da li po onoj po kojoj je nabavljena. Ova zločinačka organizacija, u skladu sa svojom unutrašnjom hijerarhijom i raspodjelom uloga, djeluje u smjeru ostvarivanja zajedničkog cilja i čini predmetno krivično djelo. Pri tome, kako to ispravno zaključuje drugostepeni sud, nije neophodno da i optužena participira u radnji izvršenja neovlaštenog prometa opojnom drogom, na neki od načina koji odbrana potencira. Sud podsjeća da je optužena oglašena krivom za samu pripadnost zločinačkoj organizaciji, gdje se njena uloga u ovoj zločinačkoj organizaciji ogledala upravo u tome da prenosi informacije i održava komunikaciju između organizatora i pripadnika grupe.

50. Sve naprijed navedeno potvrđuje zaključak drugostepenog vijeća da je optužena svjesno, znajući čime se njen tadašnji klijent bavi, postala pripadnikom zločinačke organizacije, održavajući kontakte i omogućavajući komunikaciju između pojedinih pripadnika ove grupe..

51. Nadalje, odbrana je osporavala i postojanje bitnog elementa djela, koji se ogleda u međunarodnom prometovanju opojne droge, tvrdeći da je optužena telefonom kontaktirala samo sa licima na području R. S.. Sud, međutim, nije prihvatio ovakvo shvatanje radnji i elemenata djela, imajući u vidu već ranije naznačena obilježja bića krivičnog djela, za koje je optužena oglašena krivom. Naime, kako je ispravno konstatovano u pobijanoj presudi za postojanje krivičnog djela Organizovani kriminal, *„...n je neophodno da svi članovi grupe poznaju jedni druge, da svi budu u međunosobnom kontaktu i da su se neposredno dogovorili o zajedničkom djelovanju...“*. Bitno je dakle, da postoji svijest o zajedničkom djelovanju i zajedničkom cilju. Pobijanom presudom iscrpno je opisano na temelju kojih dokaza sud stvara ubjeđenje o zajedničkom djelovanju članova zločinačke organizacije i postojanju svijesti. Iz

sadržaja pojedinih presretnutih razgovora, kao i iskaza svjedoka I., R., J., G. i K. utvrđeno je da je zločinačka organizacija, u čijem su sastavu ovi svjedoci bili, izvršila krivično djelo Neovlašteni promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZ BiH. Utvrđeno je također, da je optužena, poduzimajući radnje jasno naznačene u izreci presude, postala pripadnikom te organizacije. Stoga, navodi odbrane da sama optužena nije pozivala nikoga drugog osim lica, koja su se nalazila na teritoriji Republike Srpske, u cijelosti su neosnovani. Radnje za koje se optužena M. Č. tereti su radnje koje je definišu kao pripadnika zločinačke organizacije, čime su ostvarena obilježja krivičnog djela iz člana 250. stav 4. KZ BiH.

52. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, ovo vijeće nije našalo osnovanim prigovore odbrane o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, te su isti u cijelosti odbijeni.

E. POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

53. Na povredu krivičnog zakona ukazivali su i branioci optužene, kao i Tužilaštvo BiH.

54. Odbrana tako tvrdi, da se radnje optužene ne mogu podvesti pod obilježja člana 195. stav 1. KZ BiH, budući da, kako se navodi u žalbi advokata J. J., *„...i sam sud zaključuje da optužena nije učestvovala u prodaji opojne droge kcja predstavja biće predmetnog krivičnog djela, već je postupala s cijem naplate potraživarja duga nastalog od ove.“*

55. Odbrana se pri tome, u žalbi poziva na stav iznesen u presudi Suda BiH, broj Kž-45/05 od 29.06.2005. godine, prema kojem za postojanje krivičnog djela iz člana 195. KZ BiH nije neophodno da je prodaja opojne droge realizovana. Međutim, odbrana ekstenzivno i pogrešno tumači, kako odredbe člana 195. KZ BiH, tako i pomenuti stav suda, te isto smješta u pogrešan kontekst. Naime, postojanje krivičnog djela iz člana 195. stav 1. KZ BiH, u konkretnom slučaju značajno je sa stanovišta utvrđenja da li je predmetna zločinačka organizacija isto počinila ili pokušala. Provedeni dokazi van svake sumnje ukazuju da se zločinačka organizacija na čijem se čelu nalazio Ž. I. bavila prometom opojnom drogom, a što ni odbrana ne spori. Činjenica koju je drugostepeno vijeće utvrdilo, da se optužena svojim radnjama priključuje izvršenju predmetnog krivičnog djela u završnoj fazi, odnosno fazi naplate i da time postaje pripadnikom zločinačke organizacije, ovim prigovorima odbrane nije dovedena u pitanje.

56. Tužilaštvo BiH, sa druge strane, tvrdi da je drugostepenom presudom pogrešno utvrđeno da je radnjama optužene ostvareno obilježje krivičnog djela iz člana 250. stav 4. KZ BiH, a ne stav 3. kako se to optužnicom stavlja na teret. U prilog ovoj tvrdnji Tužilaštvo navodi da bi zločinačka organizacija prestala sa daljim djelovanjem da nije bilo optužene, što njen doprinos čini odlučujućim i ona takvo predmetno krivično djelo saizvršava sa optuženim, u

svojevremenu organizatora.

57. Međutim, Sud ne može prihvatiti ovakav stav Tužilaštva, budući da u konkretnom slučaju dokazi ne potvrđuju da je optužena preuzela rukovođenje ove zločinačke organizacije.. Kako je već ranije navedeno, iskazi svjedoka i provedeni materijalni dokazi ukazuju da je optužena svjesno pristala da prenosi poruke od I., kao organizatora i ka njemu od ostalih članova grupe, čime je omogućeno dalje funkcionisanje pomenute grupe. Međutim, niti jedan provedeni dokaz ne potvrđuje stav Tužilaštva, da je optužena time preuzela rukovodeću ulogu. Naime, kako provedeni dokazi ukazuju, I. je taj koji inicira radnje optužene i dalje joj daje upute koje informacije i od koga da potražuje, on je taj kojem optužena podnosi izvještaje o radnjama ostalih pripadnika grupe i koji piše pisma G.. Dakle, iz same optužnice i dokaza koje je optužba provela proizlazi da je Ilić i dalje, iako u pritvoru, zadržao svoju rukovodeću ulogu, a da je optužena ta koja ostvaruje komunikaciju i prenosi informacije. Njena se uloga tu završava, optužena na taj način, omogućavanjem komunikacije i prikupljenjem i prenošenjem informacija u vezi sa prometom opojnom drogom, ostvaruje svoju ulogu unutar ove zločinačke organizacije.

58. Iako se u pojedinim segmentima da naslutiti da je optužena imala naređujući stav prema ostalim pripadnicima grupe, takve indicije nisu dovoljan osnov za utvrđenje da je optužena preuzela rukovođenje organizacijom, odnosno da je imala upravljačku volju, kako to tvrdi Tužilaštvo. Ispravno, stoga, drugostepeni sud zaključuje da na osnovu izvedenih dokaza nije bilo moguće, van razumne sumnje, utvrditi da je optužena na način opisan u optužnici, a niti na bilo koji drugi način, preuzela rukovodnu ulogu, odnosno da je davala, planirala i u skladu sa time, davala naredbe ili zadatke pripadnicima organizacije.

59. Pored navedenog, u pobijanoj je presudi pravilno ukazano i na nedosljednosti u predmetnoj optužnici, gdje se i govori da je optužena postupala po uputama Ilića, kao organizatora. Suprotno tvrdnjama optužbe, da takve nedosljednosti nisu dovoljne da ekskulpiraju upravljačku volju optužene, Sud podsjeća da je kod odlučivanja po optužnici upravo vezan činjeničnim opisom. To znači da nije moguće radnje optužene okarakterisati i kvalifikovati kao teže od onoga kako je to optužnicom opisano. Kod takvog stanja stvari, sud bi počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, zanemarujući činjenični opis i prikazujući stvari drugačijima nego je to optužnicom stavljeno na teret. Drugostepeni je sud, tako pravilno podvodeći utvrđeno činjenično stanje pod odgovarajuće odredbe krivičnog zakona, optuženu oglasio krivom za krivično djelo iz člana 250. stav 4., u vezi sa članom 195. stav 1. KZ BiH.

60. Konačno, Sud podsjeća da je u konkretnom slučaju primijenjen Krivični zakon, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela. Prema tada važećim odredbama Zakona, za krivično

djelo iz člana 195. stav 1. KZ BiH propisana je kazna zatvora u trajanju od najmanje jednu godinu. Tek izmjenama KZ BiH iz 2010. godine⁵, povećan je zakonski minimum za navedeno krivično djelo, tako da je sada zapriječena kazna zatvora od najmanje tri godine.

61. Kako je opšte pravilo i jedno od osnovnih načela krivičnog postupka da se na učinioca krivičnog djela primjenjuje onaj zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela, osim ukoliko je kasniji zakon blaži po učinioca, drugostepeni je Sud ispravno primijenio odredbe zakona koje su bile na snazi u inkriminisano vrijeme. Stoga, navodi Tužilaštva o tome da je pogrešno primijenjen zakon u pogledu odredbe člana 250. stav 4. KZ BiH, prema kojoj će se pripadnik grupe kazniti kaznom zatvora od jedne godine „...ako za *pcjedino krivično cjelo n je propisana teža kazna...*“, što je rezultiralo i neadekvatnom sankcijom, u cijelosti su neosnovani.

F. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SAKNCIJI

62. Tužilaštvo BiH žalbu je izjavilo i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, tvrdeći da u konkretnom slučaju ne postoje olakšavajuće okolnosti na strani optužene, koje bi opravdavale izricanje kazne ispod zakonskog minimuma. Vijeće je ovaj žalbeni prigovor našlo osnovanim, utvrdivši da je drugostepeni sud dao preveliku važnost okolnostima, koje je ocijenio kao olakšavajuće, odnosno osobito olakšavajuće, dok je ispustio iz vida okolnosti koje bi se mogle posmatrati kao otežavajuće.

63. Sud je prilikom odmjeravanja kazne, u skladu sa članom 48. KZ BiH, dužan uzeti u obzir sve okolnosti koje utiču na to da kazna bude veća ili manja, što uključuje stepen krivnje, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinitelja, njegove lične prilike i držanje nakon učinjenog djela, te sve druge okolnosti koje se odnose na samog učinioca.

64. U konkretnom slučaju nesporno je da je optužena majka dvoje djece i da je do sada neosuđivana, što se može cijeliti kao olakšavajuća okolnost. Jednako tako, utvrđeno je da optužena pristupa djelovanju predmetne zločinačke organizacije u nešto kasnijoj fazi. Međutim, drugostepeni sud pogrešno cijeni da ove okolnosti u svojoj povezanosti čine osobito olakšavajuće okolnosti, u smislu člana 49. tačka b) KZ BiH. Navedene okolnosti po svojoj prirodi i intenzitetu nisu dovoljne da bi omogućile izricanje kazne ispod zakonskog minimuma, naročito kada se dovedu u vezu sa drugim okolnostima, koje drugostepeni sud nije uopšte ili nije pravilno cijenio.

⁵ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 8/10

65. Naime, prilikom odmjeravanja kazne, drugostepni sud nije pridao dovoljno važnosti ostalim okolnostima na strani optužene, stepenu izražene krivnje i okolnostima pod kojima je djelo izvršeno. Naime, optužena je inkriminisane radnje izvršila iskorištavajući svoj položaj branioca u krivičnom postupku. Potrebno je imati u vidu da je optužena postupala kao advokat, odnosno kao predstavnik pravosuđa od kojeg se očekuje da djeluje u smjeru osiguranja vrijednosti zaštićenih zakonom. Nasuprot tome, optužena svjesno iskorištava svoj izuzetno bitan položaj branioca u krivičnom postupku, zloupotrebljavajući ovlasti koje joj stoje na raspolaganju i beneficije koje su advokatima u krivičnom postupku zagantovane. Na ovaj način optužena izigrava kompletan krivičnopravni sistem, čime nanosi nesagledivu štetu ugledu vlastite profesije. Drugostepeni sud također, nije ispravno cijenio ni kapacitet svijesti optužene o počinjenju djela i izraženi stepen kriminalne volje, kada se ima u vidu da je kao branilac Ilića bila upoznata da se isti duže od godinu dana bavi neovlaštenim prometom opojnom drogom.

66. Odmjeravajući stoga, kaznu optuženoj M. Č., Sud je krenuo od zakonom propisane kazne, prema članu 250. stav 4. KZ BiH, gdje je propisano da će se pripadnik grupe, odnosno organizacije kazniti kaznom zatvora od najmanje jedne godine, ukoliko za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna. Kako se optuženoj na teret stavlja krivično djelo iz člana 195. stav 1. KZ BiH, kojim je, u vrijeme počinjenja, bila zapriječena kazna zatvora od najmanje jedne godine, evidentno je da je za krivično djelo za koje se optužena tereti relativno određen zakonski raspon kazne, na način da je propisan minimum od jedne godine, dok je maksimum određen prema opštim odredbama KZ-a odnosno, članom 42. stav 1. KZ BiH.

67. Dovodeći u vezu navedeno, sa naprijed utvrđenim olakšavajućim (porodično stanje i relativno kasno pristupanje zločinačkoj organizaciji) i otežavajućim okolnostima (kapacitet svijesti, način izvršenja, zloupotreba položaja branioca) na strani optužene, Sud nalazi da je kazna zatvora u trajanju od godinu dana adekvatna kazna, koja će služiti svrsi kažnjavanja, odnosno specijalnoj i generalnoj prevenciji, kao i izražavanju društvene osude učinjenog krivičnog djela.

68. Na osnovu svega naprijed navedenog, odlučeno je kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR

Belma Čano

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Hilmo Vučinić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.